

Streszczenie

Temat niniejszej rozprawy doktorskiej został wybrany ze względu na naukowo-badawcze zainteresowanie autora problematyką związaną z resocjalizacją nieletnich w warunkach wolnościowych. Dodatkowo wpływ miało wieloletnie doświadczenie tegoż w pracy z nieletnimi, względem których sąd orzekł środki wychowawcze, jak również ich rodzinami – jako wychowawcy i społecznego kuratora sądowego.

Ze względu na fakt, iż tematyka niniejszej pracy skupia się na aspektach związanych z możliwością wspierania funkcjonowania nieletnich w rodzinie, w poniższej pracy autor przybliży podstawowe zagadnienia dotyczące rodziny, ujęcia systemowego rodziny oraz przyczyn jej dysfunkcyjności. Skoncentrowano się również na roli czynników chroniących tkwiących w rodzinie, jak również zasobach osobistych nieletnich, wsparciu społecznym świadczonym na rzecz nieletnich oraz rodziców czy opiekunów. Zajmując się problematyką rodziny, nie pominięto również zagadnień związanych z komunikacją w relacjach rodzic – dziecko, stylem wychowania i postawami rodzicielskimi, metodami wychowawczymi oraz błędami wychowawczymi popełnianymi przez rodziców czy opiekunów.

W prezentowanym projekcie badawczym autor przybliżył kwestie dotyczące postępowania wobec nieletnich zarówno w polskim, jak i międzynarodowym ustawodawstwie, z uwzględnieniem takich pojęć jak: demoralizacja, czyn karalny, środek wychowawczy w postaci kuratora sądowego i skierowania nieletniego do ośrodka kuratorskiego. Ważne w niniejszej pracy było określenie, jak przedstawiała się sytuacja rodzinna nieletnich z grupy eksperymentalnej i kontrolnej przed udziałem w autorskim programie wspierającym oraz w jaki sposób podopieczni ośrodków kuratorskich i ich rodzice z grupy eksperymentalnej i kontrolnej funkcjonowali w rodzinie przed udziałem w autorskim programie wspierającym.

Z uwagi na prowadzenie programu wspierającego koniecznym było sprawdzenie w jakim stopniu program ten przyczynił się do zmiany funkcjonowania w rodzinie podopiecznych ośrodków kuratorskich z grupy kontrolnej w zakresie komunikacji w rodzinie, identyfikacji nieletnich z rodzicami oraz przejawianych zachowań problemowych. Istotne było również sprawdzenie, w jakim stopniu autorski program wspierający przyczynił się do zmian w funkcjonowaniu wychowawczym rodziców podopiecznych ośrodków kuratorskich z grupy eksperymentalnej w zakresie: metod wychowawczych, postaw rodzicielskich oraz stylów wychowania.

Wyniki badań, uzyskane w ramach udziału nieletnich i opiekunów w programie wspierającym funkcjonowanie nieletnich w rodzinie, w ocenie autora mogą posłużyć do opracowania zaleceń i wskazówek do pracy z grupą nieletnich, rodziców oraz kuratorów sądowych. Ponadto sam program może stanowić dopełnienie prowadzonych dotychczas oddziaływań na terenie ośrodków kuratorskich. Zdaniem autora głównym celem prowadzonych zajęć w ramach autorskiego programu było wspieranie funkcjonowania nieletnich w rodzinie, wzmacnianie ich zasobów osobistych, a także osłabienie czynników ryzyka i sprawdzenie czy udział nieletnich i rodziców w zajęciach w ramach autorskiego programu przyczyni się do zmian w w/w zakresie.

Słowa kluczowe:

nieletni, demoralizacja, rodzina, program wspierający, ośrodek kuratorski

Sylvia Jhons - Kephel